

НА ШЛЯХУ ДО СВОБОДИ

Тернистим шляхом йшов великий український народ до своєї незалежності. Мабуть, взагалі важко знайти на політичній карті світу державу, народ якої б кілька разів був так близький до свободи, і який, з лихої долі обставин, раптом втрачав її. І кожного разу все доводилося розпочинати спочатку...

Сучасні історики сходяться на тому, що першим етапом формування української держави була „козацька держава”, яка утворилася під час народно-визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького. Згідно з підписанням Зборівського договору між козаками і Польщею, територія, куди не мали права втручатися поляки, охоплювала Чернігівське, Київське і Брацлавське воєводства. На ній утворювались власні органи управління, свій суд тощо. Не гоже нам проклинати Хмельницького за невдалий договір з Московщиною, бо досвідчений полководець і дипломат, яким був гетьман, не хотів зла Україні. Він вірив, що російський цар дотримається умов договору. Це був скоріше військовий союз, ніж „вічний союз”.

Гетьманом, який прагнув вирвати Україну з лещат супостата, був славний Іван Мазепа. Скільки бруду висипали на його сиву голову! Візьміть будь-який підручник з історії України (фактично з історії СРСР) – і ви в цьому легко переконаєтесь. Професор Українського університету в Празі Сергій Шелухин ще в 1936 році писав: „Чи Мазепа був зрадником, чи був патріотом?.. Петро – і однобічно, підступливо і зрадливо ламав Переяславський договір 1654 р. між Українською Республікою і Московським царством про військовий союз між ними та особовий царський протекторат і добивався уярмлення Українського народу... Мазепа як гетьман мусів був виступати проти царя, як узурпатора, поработителя і зрадника”. Так думав не тільки С.Шелухин, так вважала вся тогочасна прогресивна історична наука, а сучасні російські історики продовжують далі, вслід за істориками-шовіністами XIX століття, дивитися на Мазепу, як на зрадника. Так, Мазепа зрадив Петра, але він не зрадив України!

Друга сприятлива нагода вибороти незалежність з'явилася тільки в XX столітті, коли розпалася Австро-Угорська монархія, а Росія пережила „лютневе потрясіння” 1917 року. Тоді виникли ЗУНР і УНР, а пізніше (1919 р.) відбулося їх злиття під час „свята злуки”. Приємно, що трудящі нашого краю теж всіляко підтримали боротьбу всього українського народу за незалежність і утворення власної держави. Саме тому ми зустрічаємо Закарпаття в історичних ухвалях того часу. Але тоді Україна теж не вистояла...

І ось, нарешті, третя спроба, яка завершилася довгоочікуваною перемогою. Сьогодні, в цей пам'ятний день, ми повинні назвати імена тих, хто найбільше зробив для України, для її свободи. Левко Лук'яненко і В'ячеслав Чорновіл, Лариса Скорик і Степан Хмара, Іван Драч і Михайло Горинь... відомі всьому світу, а ще кілька років тому більшість із них знаходилася в таборах, а дехто з дня на день чекав смертної кари.

В тому, що Україна стала незалежною, є велика заслуга і закарпатців та їх найкращих представників. Ми, закарпатські українці, гордимся славними синами свого народу, які майже беззбройними йшли під ворожі танки в щасливому і трагічному березні 39-го... Імена наших славних земляків Августина Волошина, Василя Гренажі-Донського, Степана Фігури, Якова Завальницького, Йосипа Дудикевича, Федора Тацинця, Федора Бобера назавжди залишаться в пам'яті міжгірчан. А тому прикро, що до нинішнього часу місцева влада не приділяє належної уваги увіковіченню їх пам'яті.

Ми відзначаємо першу річницю нашої незалежності (стаття опублікована 22 серпня 1992 р. – М.В.). Звичайно, що це не є той відрізок часу, коли можна підбити певні підсумки. Україна переживає складний період свого розвитку. Сьогодні нікого не

здивуєш щоденним астрономічним зростанням цін, гіперінфляцією тощо. Ми, мабуть, вже всі до цього звикли. Мене дивує інше. Коли на Міжгірщині зароджувався національно-визвольний рух, нас було мало, а тому нас легко було роздушити. Не буду говорити, що ми знаходилися в підпіллі, але нас переслідували. Тепер, коли боротьба, здавалося б, закінчилася перемогою, можна заспокоїтись. Але, чи все у нас гаразд? Уважно придивіться до людей, які тепер займають ключові позиції в районі, області. Хто вони? Ті, що вели боротьбу за свободу України? Ті, кого переслідували? Зовсім ні. Колишні партапаратчики зуміли непогано пристосуватися і під синьо-жовтим прапором, який ще нещодавно так паплюжили. Різко змінилися і деякі демократи, які, користуючись тим, що в їх руках знаходиться влада, дуже швидко забули про свої обов'язки перед народом. Зараз вони не гірші і не кращі за колишніх всемогутніх власників „Білого дому”.

Впевнений, що народ, який уже багато побачив за роки правління різних режимів, зуміє зайняти вірну позицію, зрозуміє, хто є хто, хто тільки на словах, а хто і на ділі віддає себе справі служіння народу.

ВІКТОР ЮЩЕНКО В ОЦІНЦІ СУЧАСНИКІВ

Одні його називають месією, совістю України, інші – непослідовним, загадковим, непередбаченим. З його висуненням на пост Президента України переважна більшість українців, яка знаходиться далеко за межею бідності, пов'язує покращення свого матеріального становища. Вчителі, лікарі, вчені мріють, що незабаром займуть гідне місце в різношерстному українському суспільстві, на яке, безперечно, заслуговують. Прізвище Ющенко закономірно асоціюється з процесами демократизації, лібералізації, становленням справжньої правової та демократичної України. Тільки за цих умов наша держава може розраховувати на гідне місце в світовому співтоваристві, стати повноцінним і рівноправним партнером „сильних світу цього”.

Сьогодні, напередодні президентських виборів 2004 року, провладні засоби масової інформації (а вони становлять абсолютну більшість), піддають нищівній критиці Віктора Ющенко та очолюваний ним блок „Наша Україна”. Його звинувачують у всіх бідах і негараздах, лякають виборців „нашистами”, які, нібито, рвуться до влади виключно заради своїх власних інтересів та політичних амбіцій. Договорилися вже до того, що повністю перекреслили всі позитиви короткочасного прем'єрства Віктора Ющенко (22 грудня 1999 р. – 29 травня 2001 р.). Серед дванадцяти прем'єр-міністрів незалежної України (В.Фокін, В.Симоненко, Л.Кучма, Ю.Звягільський, В.Масол, Є.Марчук, П.Лазаренко, В.Дурдинець, В.Пустовойтенко, А.Кінах, В.Янукович) лише Віктор Ющенко навмисне замовчується в сучасній історичній літературі. Мова йде про фундаментальні академічні видання, присвячені рокам української незалежності. Складається враження, що придворним історикам наказано стерти ім'я Ющенко із сторінок новітньої історії України.

Сьогодні тільки мужні люди, справжні незалежні науковці, що не бояться втратити займані посади, наважуються згадувати Віктора Ющенко у своїх працях. Професор Антоніна Колодій справедливо відзначила, що „останніми роками... у суспільній свідомості стався певний злам. Різко впала довіра до владної еліти, понизилась авторитетність вищих державних посад. На виборах – 2002 висуванці від владних кіл були мало популярними кандидатами, а деякі з них зазнали повного фіаско. Натомість, упродовж кількох років стійкою популярністю користується нетиповий для пострадянського простору політичний лідер ліберально-демократичного типу Віктор